

«Ուրեմն ազատելու համար զարհուրելի զոհ մը պիտի ընենք. եւ այս զոհը, կը կուահամ —»
Խնդ՛ն, հօծեց իշխանն անձայն։

«Այս զոհն է ֆէետորայի Գորգորովիչի հետ պատկուիրը, լաւ գիտեմք. բայց չեմ ընդու-
նիր։ Կուզեն զիս Սիպերիա արտորեն, կ'ուզեն
սպաննեն. — ամէն բան աւելի սիրով յանձն
կ'անում. քան թէ այս գնով ազատ ըլլայ։
Այսպէս կը խօսէի իբր Ալեքսի Լաֆոն, այսպէս
կը խօսիմ իբր Ալեքսի կոմս Զուզէլբուրի, վասն
զի այս է իմ բուն անունս։»

Կայծակահարի պէս իշխանն սկսաւ ետ ետ
երթալ։ «Զուզէլբուրի. — Միքայէլի որդին. —
Տէր Աստուած։»

Լաֆոն, որ խօսակցութեան ժամանակ մէկ
կողմէն էր կեցած, շուտով յառաջ անցաւ եւ իշ-
խանին բազկէն ամուր բռնեց ու ըսաւ. «Այո՛.
Միքայէլի եւ Արմանտի որդին է՝ որ զքեզ ա-
նծեց։ Մայիսի տասնուվեցի պսակի որդին։ Ար-
ճանձամ զքեզ թէ եւ տարիներ անցած ըլլան։
— Ալեքսի Զուզէլբուրի վեափոքուն կ'ուզէի
տեսնել. ահա առջեւդ կը կենայ։ Հիմա համո-
զուած եմ թէ զքեզ մատնողն ալ ինքն է եւ.
քեռի հետ բարեկամ ըլլալն ուրիշ բան չէր,
եթէ ոչ խաբէութիւն։»

Իշխանն երգութեան ձեռքերը տարա-
ծեց եւ յուսահատութեան աղաղակի պէս անոր
կրծքէն լսուեցաւ. «Անմեղ էի եւ անիծուեցայ.
Միքայէլի սպանման մէջ եւ գործ ունեցած չեմ.
Ալեքսին որդոյս պէս սիրած եմ։»

Մեռելային լուսութիւն մը տիրեց. ուրիշ
բան չէր լսուեր, բայց եթէ պատանւոյն՝ կրծքէն
հանած հեհնէաները։

«Տէր Աստուած, ըսաւ վերջապէս հազիւ
լսելի ձայնով. որո՞ն հաւատամ։ Հոս՝ մօրս գրու-
թիւնը, հոն՝ ֆէետորայի հայրը. երկուքն ալ զիս
անորոշ վիճակի մէջ կը թողուն։ — Լաֆոն,
ուսուցիչ իմ, հայր իմ օգնէ ինձ, — ընկերս
չեմ գիտեր։»

Ալեքսի Լաֆոնին բազկաց մէջ նետուեցաւ
եւ գլուխը հեծեծանք անոր կրծոց վրայ հան-
գչեցուց։

Իշխանին խօսել ուղած վայրկեանին բան-
տապահը ցատկամբ ներս մտաւ. «Պէտք էք հե-
ռանալ. ըսաւ. տէրութեան կողմանէ մարդիկ կու
գան։ ԶԶեղ հոս տեսնելու չեն, ապա թէ ոչ
պաշտօնանկ կ'ըլլամ։»

«Միայն խօսք մ'ըսաւ. Ալեքսիի մերձեան-
լով։ Ալեքսի Զեր մօր, ֆէետորայի սիրոյն հա-
մար —»

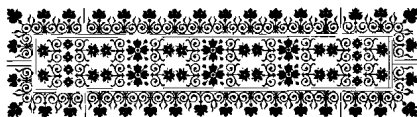
Լաֆոն խօսքն ընդհատեց եւ դուռը ցու-
ցուց։ «Այսպէս վաճառեցի զքեզ անգամ մ'այն
տիկնոջ իցէն, որուն գոյութիւնը քեւ փճացաւ.
Եւ այսօր երկրորդ անգամ կը հրամայեմ քեզ
— գնա՛ն։»

Օրովիչ գնաց։ Յամբարայլ տատանելով
խցիկէն մեկնեցաւ։

Խաւար պատեց վշտահար մարդուն հոգին,
որ անմտադրութեամբ խօսք մ'ըսելով իւր կե-
նաց ամբողջ ընթացքին համար անէծք էր ձգած
իւր վրան։ Հարկ էր քաւել սոյն խօսքը — եւ
իւր շքեղ, այլ խիստ հակողութեան ներքեւ
գտնուող պալատան մէջ՝ պատուոյ եւ հարս-
տութեան մէջ ընկղմած՝ թախծալից կը նստեր,
զոր առողջացրեցեալ համար բժիշկներն ընդ վայր
իրենց ճարտարութիւնն ի գործ կը գնէին. եւ
ոչ իսկ իւր անբախտ աղջկան արտասուքներն
անոր խաթարեալ կերպարանաց վրայ վայրկե-
նական փոփոխութիւն մը կրնային յառաջ բերել։

Խնդ՛ ֆէետորայ։ Որո՞ն համար իւր արգել-
ները յերկինս ուղղելու էր, սիրելի հօն թէ
գժբախտ բարեկամին համար՝ որ սայլի մը վրայ
տափաստանաց ու անմարդաբանակ վայրերու մե-
ջէն կը տարուէր միշտ յառաջ դէպ ի հիւսիս
— Սեպրեխայ բովերուն։

(Ըրոնաւիւթի։)

ՄԵԼԵՐԵՍԻՆԵ

ՆՈՐԱՆՈՒՐԵ

Կենդանի անասուններն արոնեստակաւ նշանակաւ
գոռնաւորն։

Նշանօք է թէ գեղձանիկն, երբ ֆայէնի
պղպեղով սնանի, կարմիր գոյն մը կ'առնու։ Սոյն
երեւոյթն այսպէս կը մնկն Սառերման՝ գերմա-
նացի մեծանուն բնագաւառումը. ֆայէնի պղպեղն
իւր մէջը՝ բաց ի կարմիր ներկէ՝ կը բովանդակէ
նաեւ ուրիշ զօրաւոր տարր մ'եւ ճարպ։ Գիւնոյ
սեւով պղպեղն եռացընելով՝ եթէ այս վերջին
երկու նիւթը ցնդեցուն, պղպեղը թէեւ իւր
կարմիր գոյնը չի կորսցընէր, սակայն գեղձանի-
կը նոյնն ուտելով կարմիր գոյն չի ստանար։ Զար-
մանալին այն է, որ այսպէս եռալով միւս նիւթերէ
անջատած պղպեղն ուտելով՝ գեղձանիկը կարմիր
գոյն մը կ'առնու, եթէ պղպեղին մէջ քիչ մը ձէ՛կ
խառնուի։ Ուրեմն ասկէ կը հետեւի թէ ներկելու
զօրութիւնը ճարպէն է, որ միշտեւ թռչնոյն փե-
տուր կ'երթայ եւ մանէ։ Եթէ ձեռան պէս քեր-

մակ հաւք ալ քայէնի պղպեղով սնանին, գոյ կարմիր գոյն մը կ'առնուն, որ խոտաւ օրեր աւելի աչքի կը զարնէ՝ զօրանալով: Այսպիսի հաւք ան- ձեռն գաւէն ժամեր յառաջ իրենց գոյնը կը փոխեն: Առնոց օտած ձուերուն գեղեցիկ խաւ կարմիր կը զարնեն: Տարիներ յառաջ այսպիսի փորձեր կ'ըլլային Anobusa tinctoria, յով որ ծարպի մէջ լուծուող մանուշակագոյն-կարմիր նիւթ մը կը բովանդակէ: — Տր. Կ. Միւլլեր՝ Natur թերթի խմբագիրը հետեւեալ հետազոտական լուրը կուտայ: Մալա- եան կղզեաց լըսայ՝ ուր տարւոյն մէջ այնչափ որո- շեալ ժամանակներ այժմանքը կը կերակրեն, սովոր- ութիւն կայ հաստ մ'ալ տարնող (Rubia tinctorum) սնուցանելու: Այն նիւթով սնանող գահէի ոյժամարդին սակները կարմիր կ'ըլլան: Քանի մը տարի յառաջ Տր. Միւլլեր անձամբ՝ Պոնտէոյէ եկած ոյսպիսի գունաւորեալ կմակը մը տեսած է հռչա- կաւոր կենդանաբան Պլարմարտէրէ քով: Այսու կը ցուցուի թէ արուեստական եղանակաւ կենդանի- ները գունաւորելու շատոց քով տեղեակ էին վայրենի ազգեր:

ՏՆՏԵՍԵԿՆՆ

Հասանալուորդն դիմ միջոց:

Սօտերս ամբիկայի բժիշկ մը միջոց մը գտած է ընդգէմ առամանցաւոյն: Այն միջոցը այնպէս պարզ է, որ իւրաքանչիւր որ կրնայ ձրի պատրաստել: Խոտերու, անմշակ երկիրներու ու ճամբանե- րու վրայ բուսնող ջրփռոտի տերեւները գաւաթի մը մէջ զորտար կեղծ գինով թրջելու, եւ այսու պատճառ յառաջ եկած գունաւոր ջուրը գտնէն վերջն՝ անպատճառ տառն օր տաք պահելու է, եւ յետոյ բամբակով մոմով ակռային մէջ գնելու է:

ՄԵՆԵՐԱԼՈՒԹԵՐ

Երկաթի գնոյն փոփոխականութիւնը:

Իթէ 36 քրայցեր արժող երկաթի կտորէ մը պարտիպանական գործի մը շինուի՝ կ'արժէ 1'80 Ֆլ. գեղարուեստի գործուած մը՝ 18 Ֆլ. ա- սեղ՝ 30 Ֆլ. կոճակ՝ 300 Ֆլ. իսկ եթէ ժամացույցի զուգանակ շինուի՝ գինը մինչեւ 18'000 Ֆլ. կրնայ բարձրանալ:

ՔԱՂԱՔԱՔԱՅԻՆ ՏԵՍԻՍԵԿՆԵՐ

Վիեննա, 29 Սեպտեմբեր, 1891:

Նախընթաց ամսոյն քանի մի մեծ տէ- րութեանց նաւախմբերուն այցելութեանց յաջորդեցին ներկայ ամսոյն սովորական զօրանալողէսն կամ մարտափորձերն: Ա- մին մեծ տէրութիւնը՝ ինչպէս անցեալ տա- րիներն նոյնպէս այս տարի ալ նոյն նաւ-

դէսները կատարեցին: Բայց ամէնէն աւ- ելի մեծ մոտադրութիւն շարժեցին Աւս- տրիական բանակին ամնոյս սկիզբը Շը- վարցենաւու կատարածներն: Նոյն մարտա- փորձերուն ներկայ գտնուեցան Գերմա- նիոյ Կայսրն եւ Սաքսոնիոյ թագաւորն ու Գէորգ իշխանն, որոնք Աւստրիոյ կայսր եւ քանի մի արքեիդսերու հետ շուրջ հինգ օր 50.000 զօրաւորման ամէն կերպ զի- նուորական կրթութեանց հանդիսատես գտնուեցան: Այն միջոցին երկու կայսե- րաց մոտերմական տեսակցութիւնն, երկու կողմանէ իրարու անձին եւ նիզակակից բանակներուն արեւշատութեան համար եղած ջաժակախօսութիւնը, փոփոխակի շատ զօրապետաց տրուած թարթաւտի- ճան շքանշանը, եւ առաւել քան զամենայն՝ երկու պետութեանց առաջին պաշտօնէից (Գաբրիլիի եւ Գալնոքիի) իրարու հետ յաճախ եւ երկայն բանակցութիւնը . . . յայտնի ցուցին որ եղածները լոկ քաղա- քավարական արտաքին ցոյցեր չեն: Եւ այս եղաւ ամէնուն համագումար թէ երկու կայսերը ուզած են հրապարակաւ ցուցը- նել իրենց անքակ միութիւնն, եւ երից- դաշնակցութեան յառաջուն պէս՝ մա- նաւանդ թէ յառաջունէն աւելի հաստա- տունն ըլլալու, միանգամայն թէ իրենց ընդ- հանուր խաղաղութեան պահպանութենէն զատ քան չեն դիտեր, սակայն ապագայ ամէն կարելի դիպուածներուն ալ պա- տրաստ են:

Ամնոյս զխաւոր դէպքերէն մին է Օսմանեան տէրութեան պաշտօնէից փո- փոխութիւնն, որով նախորդ Մեծ եպար- քոս Էփեմիլ փաշային տեղն անցաւ Ճէ- վատ փաշա, միանգամայն պաշտօնէից մեծագոյն մասը փոխուեցաւ: Միեւնոյն ժամանակ տեղի ունեցաւ նաեւ մաւնա- կան միաբանութիւն մի Բարձրագոյն Դրամ եւ Ռուսիայի մէջ նկատմամբ անցից Տար- տանէլեի, որով ոչ թէ նոր քան մը կը սահմանուէր, այլ յառաջուն սովորական դիպուածներն աւելի կը ծշողէին ու կը կարգաւորուէին: Սակայն սոյն երկու դէպ- քերուն զուգահեյսութիւնն առիթ առնելով՝ մեծ արմուկ անեցին ամէն հրապարակա- կան թերթերն, իբր թէ Դրան քաղաքա- կանութիւնը թուրքովն փոխուած, եւ Տար-